

УДК 378.016:5

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ОСНОВ ПРИРОДОЗНАВСТВА

Ю. В. Тарасова

Житомирський державний університет імені Івана Франка, вул. Велика Бердичівська, 40, Житомир, 10008, Україна

Одним з найважливіших завдань, що постає перед вищою школою в умовах інтеграції України у світовий освітній простір є підвищення якості підготовки майбутніх спеціалістів. При цьому особливої уваги набуває проблема професійного вдосконалення та самонавчання майбутнього фахівця, який має бути здатним здійснювати свою трудову діяльність на високому професійному рівні, витримувати жорстку конкуренцію на сучасному ринку праці та послуг [1]. Вирішення цієї проблеми вимагає від студентів вищого навчального закладу не тільки одержання знань з дисциплін освітньої програми, але і вміння використовувати ці знання у практичній діяльності. Також задля ефективної діяльності студенти мають перетворитися з пасивних споживачів знань на активних їх здобувачів, які вміють виявити та сформулювати проблему, розробити засоби її розв'язання, досягти практичного результату [2]. Слід зазначити, що без опанування природничих наук неможливе цілісне усвідомлення природних, соціальних, психологічних процесів, що відбуваються у навколишньому світі та суспільстві, а також здійснення успішної професійної діяльності майбутнього фахівця. Саме тому процес організації самостійної та індивідуальної роботи, допомога у самонавчанні та самовдосконаленні студентам займає ключове місце в сучасній вищій освіті [3, 4].

Інформаційні технології здійснюють активний вплив на процес навчання завдяки тому, що істотно змінюють схему передавання знань і методів навчання, вони пов'язані з використанням комп'ютерів і телекомунікацій, спеціального устаткування, програмного забезпечення, систем обробки інформації. Також вони пов'язані зі створенням нових засобів навчання і збереження знань, до яких належать електронні підручники, мультимедіа, електронні бібліотеки та архіви, глобальні та локальні освітні мережі, інформаційно-пошукові та інформаційно-довідкові системи. Форми

використання інформаційних технологій для кожного елемента навчального процесу мають певні особливості. Важливим є те, що студенти можуть отримувати основні знання не тільки на аудиторних заняттях, але і за допомогою самостійної роботи з навчальним матеріалом. У цьому випадку, крім паперових носіїв інформації, таких як підручники та посібники, конспекти лекцій, доцільно використовувати електронну форму подання навчального матеріалу. Головні переваги електронної форми подання навчальної інформації для самостійної роботи студентів – компактність, інтерактивність, надзвичайна образна здатність у викладі навчального матеріалу (відео, звук, анімація тощо).

Для самостійної роботи при викладанні біологічних дисциплін використовуються мультимедійні презентації, створені за допомогою сервісу Google Презентації та Microsoft Power Point. За нашими спостереженнями подання навчального матеріалу у вигляді мультимедійної презентації дозволяє побудувати навчальний процес на основі психологічно коректних режимів функціонування уваги, пам'яті, розумової діяльності. Крім того, застосування цього методу скорочує час навчання, вивільняє ресурси фізичних сил та уваги студентів. Використання презентацій є доцільним на будь-якому етапі вивчення теми та на будь-якому занятті: під час пояснення нового матеріалу, закріплення, повторення, контролю. Невід'ємною частиною навчального процесу є також розробка студентами мультимедійних презентацій в ході самостійної та індивідуальної роботи, що сприяє кращому засвоєнню та розумінню ними навчальної інформації, допомагає запам'ятовуванню та поліпшує навички самостійного пошуку матеріалу.

Основними формами самостійної роботи студентів при вивченні основ природознавства є: опрацювання теоретичного матеріалу по темах під час підготовки до семінарських занять, вивчення запитань, які пропонуються студентам для самостійного опрацювання в робочих зошитах, оволодіння основними поняттями, виконання практичних завдань, які пропонуються до кожного семінарського заняття, підготовка відповідей на запитання для самоаналізу та самоперевірки знань, підготовка рефератів, реферування наукових публікацій.

Працюючи над науковою публікацією чи посібником, студенти повинні творчо і активно проаналізувати прочитане, зосереджуючи свою увагу на засвоєнні основних положень, викладених у роботі, їх значенні, умозаключеннях, які наведені автором на захист цих положень, та якими фактами ілюструє автор свої висновки.

Процес реферування наукових публікацій студентами є засобом повторення, систематизації та контролю знань. Крім цього, він також дає змогу більш ефективно розв'язувати такі дидактичні завдання: посилення інтересу студентів до навчання, а також зацікавленості до навчальної дисципліни, забезпечення науковості навчання, розвиток пізнавальних інтересів та здібностей студентів, поглиблення здобутих знань, активізація навичок самостійної роботи студентів.

Література

1. Лутай В.С. Філософія сучасної освіти / В.С. Лутай. – К.: Центр «Магістр S», 2002. – 256 с.

2. Орлов В.И. Активность и самостоятельность учащихся в обучении / В.И.Орлов // Специалист. – 2012. – №5. – С. 29–31.
3. Сопівник Р.В. Зміна підходів до навчання та виховання студентської молоді у вітчизняних вищих навчальних закладах України // Р.В. Сопівник / Зб. наук. праць. – Луганськ, 2003. – 300 с.
4. Химинець В.О. Інноваційна освітня діяльність / В.О. Химинець. – Тернопіль: Мандрівець, 2009. – 360 с.